Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 3. februarja 2021*

„Predhodno odločanje – Javna naročila – Postopek oddaje javnega naročila – Direktiva 2014/24/EU – Člen 2(1), točka 4 – Javni naročnik – Osebe javnega prava – Pojem – Nacionalna športna zveza – Zadovoljevanje potreb splošnega interesa – Nadzor nad upravljanjem zveze, ki ga izvaja oseba javnega prava“

V združenih zadevah C-155/19 in C-156/19,

katerih predmet sta predloga za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ju je vložil Consiglio di Stato (državni svet, Italija) z odločbama z dne 17. januarja 2019, ki sta na Sodišče prispeli 22. februarja 2019, v postopkih

Federazione Italiana Giuoco Calcio (FIGC),

Consorzio Ge.Se.Av. S. c. arl

proti

De Vellis Servizi Globali Srl,

ob udeležbi

Consorzio Ge.Se.Av. S. c. arl,

Comitato Olimpico Nazionale Italiano (CONI),

Federazione Italiana Giuoco Calcio (FIGC),

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi M. Vilaras, predsednik senata, N. Piçarra, D. Šváby (poročevalec), S. Rodin, sodniki, in K. Jürimäe, sodnica,

generalni pravobranilec: M. Campos Sánchez-Bordona,

sodni tajnik: R. Schiano, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 1. julija 2020,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Federazione Italiana Giuoco Calcio (FIGC) L. Medugno in L. Mazzarelli, avvocati,

* Jezik postopka: italijanščina.

– za Consorzio Ge.Se.Av. S. c. arl V. Di Martino, avvocato,

– za De Vellis Servizi Globali Srl D. Lipani, A. Catricalà, F. Sbrana in S. Grillo, avvocati,

– za Comitato Olimpico Nazionale Italiano (CONI) S. Fidanzia in A. Gigliola, avvocati,

– za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj z D. Del Gaizom, avvocato dello Stato,

– za Evropsko komisijo G. Gattinara, P. Ondrůšek in L. Haasbeek, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 1. oktobra 2020

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predloga za sprejetje predhodne odločbe se nanašata na razlago člena 2(1), točka 4(a) in (c), Direktive 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL 2014, L 94, str. 65).

2 Ta predloga sta bila vložena v okviru dveh sporov med Federazione Italiana Giuoco Calcio (italijanska nogometna zveza, v nadaljevanju: FIGC) in družbo Consorzio Ge.Se.Av. S. c. arl (v nadaljevanju: Consorzio) na eni strani proti družbi De Vellis Servizi Globali Srl na drugi strani glede oddaje naročila družbi Consorzio.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Člen 2(1), točka 4, Direktive 2014/24 določa:

„V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

[…]

4. ‚osebe javnega prava‘ pomenijo osebe, ki imajo vse naslednje značilnosti:
   (a) ustanovljene so s posebnim namenom, da zadovoljujejo potrebe splošnega interesa, ki niso industrijske ali poslovne narave;
   (b) so pravne osebe in
   (c) jih večinoma financirajo državni, regionalni ali lokalni organi ali druge osebe javnega prava ali so pod upravljavskim nadzorom teh organov ali oseb ali imajo upravni, vodstveni ali nadzorni organ, v katerega več kot polovico članov imenujejo državni, regionalni ali lokalni organi ali druge osebe javnega prava“.

Italijansko pravo

Zakonik o javnih naročilih

4 Člen 3(1)(d) decreto legislativo n. 50 – Codice dei contratti pubblici (zakonska uredba št. 50 o zakoniku o javnih naročilih) z dne 18. aprila 2016 (redni dodatek h GURI št. 91 z dne 19. aprila 2016; v nadaljevanju: zakonik o javnih naročilih) določa:

„V tem zakoniku veljajo naslednje opredelitve:

[…]

(d) ‚osebe javnega prava' pomenijo osebe, tudi v pravni obliki družbe, ki so neizčrpno naštete v Prilogi IV in so:
1. ustanovljene s posebnim namenom, da zadovoljujejo potrebe splošnega interesa, ki niso industrijske ali poslovne narave;
2. pravne osebe;

ter
3. jih večinoma financirajo državni, regionalni ali lokalni organi ali druge osebe javnega prava ali so pod upravljavskim nadzorom teh organov ali oseb ali imajo upravni, vodstveni ali nadzorni organ, v katerega več kot polovico članov imenujejo državni, regionalni ali lokalni organi ali druge osebe javnega prava."

Uredba-zakon št. 220

5 Člen 1 decreto-legge n. 220 – Disposizioni urgenti in materia di giustizia sportiva (uredba-zakon št. 220 o nujnih določbah v zvezi s športnim pravosodjem) z dne 19. avgusta 2003 (GURI št. 192 z dne 20. avgusta 2003), ki je bila po spremembah s členom 1 legge n. 208 (zakon št. 208) z dne 17. oktobra 2003 (GURI št. 243 z dne 18. oktobra 2003) potrjena v zakon, določa:

„1. Republika priznava in spodbuja avtonomijo nacionalnega športnega prava kot izraz mednarodnega športnega prava, ki spada v pristojnost Mednarodnega olimpijskega komiteja.

2. Razmerje med športnim pravom in pravom Republike je urejeno na podlagi načela avtonomije, razen subjektivnih položajev, povezanih s športnim pravom, ki so upoštevni za pravni red Republike."

Zakonska uredba št. 242

6 Člen 1 decreto legislativo n. 242 – Riordino del Comitato olimpico nazionale italiano-CONI, a norma dell'articolo 11 della legge 15 marzo 1997, nº 59 (zakonska uredba št. 242 o reorganizaciji italijanskega nacionalnega olimpijskega komiteja-CONI v skladu s členom 11 zakona št. 59 z dne 15. marca 1997) z dne 23. julija 1999 (GURI št. 176 z dne 29. julija 1999) v različici, ki se uporablja za spora o glavni stvari (v nadaljevanju: zakonska uredba št. 242), določa:

„1. [Comitato Olimpico Nazionale Italiano (italijanski nacionalni olimpijski komite), v nadaljevanju: CONI] je pravna oseba javnega prava s sedežem v Rimu in pod nadzorom Ministero per i Beni e le Attività Culturali (ministrstvo za kulturno dediščino in kulturne dejavnosti, Italija)."

7 Člen 2(1) navedene zakonske uredbe določa:

„CONI […] ravna v skladu z načeli mednarodnega športnega prava ter sklepi in usmeritvami Mednarodnega olimpijskega komiteja (v nadaljevanju: MOK). CONI je odgovoren za organizacijo in krepitev nacionalnega športa ter zlasti za pripravo športnikov in zagotavljanje ustreznih sredstev za olimpijske igre in vse druge nacionalne ali mednarodne športne prireditve, usmerjene v priprave na olimpijske igre. V okviru športnega prava je CONI prav tako odgovoren za […], sprejemanje ukrepov za preprečevanje in odpravljanje uporabe snovi, ki vplivajo na naravno fizično zmogljivost športnikov v športnih dejavnostih, ter za promocijo čim večjega športnega udejstvovanja […] v okviru omejitev, določenih v decreto del Presidente della Repubblica n. 616 (uredba predsednika republike št. 616) z dne 24. julija 1977. […]“

8 Člen 4(1) in (2) te zakonske uredbe določa:

„1. Nacionalni svet sestavljajo:

(a) na čelu predsednik CONI;

(b) predsedniki nacionalnih športnih zvez;

(c) italijanski člani MOK;

(d) športniki in športni trenerji, ki zastopajo nacionalne športne zveze in zveze pridruženih športnih disciplin, če nikoli niso bili izključeni iz športne dejavnosti zaradi kakršne koli uporabe snovi, ki spremeni naravno telesno zmogljivost med športnimi dejavnostmi;

[…]

2. Predstavniki [nacionalnih športnih] zvez, določeni na področju olimpijskega športa, morajo imeti večino glasov v nacionalnem svetu CONI.“

9 Člen 5 zakonske uredbe št. 242 določa:

„1. V skladu s sklepi in usmeritvami MOK nacionalni svet deluje v korist širitve olimpijskega duha ter ureja in usklajuje nacionalno športno dejavnost, ki s tega vidika usklajuje ukrepe, ki jih izvajajo nacionalne športne zveze in nacionalne športne discipline.

[…]

2. Nacionalni svet ima te naloge:

(a) sprejme statut in ostale normativne akte, ki spadajo na področje njegove pristojnosti, ter smernice, ki so podlaga za razlago in uporabo veljavnih predpisov;

(b) opredeli temeljna načela, s katerimi se morajo zaradi priznanja za športne namene uskladiti statuti nacionalnih športnih zvez, zvez pridruženih športnih disciplin, društev za promocijo športa ter športnih združenj in društev.

(c) v skladu z zahtevami iz statuta sprejema odločitve o priznanju nacionalnih športnih zvez, športnih društev in združenj, društev za promocijo športa, dobrodelnih organizacij in drugih zvez športnih disciplin, pridruženih CONI, in zvez za športne namene […];

[…]

(e) določa merila in pogoje za izvajanje nadzora nad nacionalnimi športnimi zvezami, zvezami pridruženih športnih disciplin in priznanimi društvi za promocijo športa;

[…]

(eb) na predlog nacionalnega odbora sprejme odločitev o izrednem upravljanju nacionalnih športnih zvez ali zvez pridruženih športnih disciplin v primerih hudih nepravilnosti pri upravljanju ali hudih kršitev športnega prava vodstvenih organov, dokazane nezmožnosti delovanja teh organov ali če ni zagotovljeno, da se bodo nacionalna športna tekmovanja začela in odvijala pod dobrimi pogoji;

[…]“

10 Člen 6(1) te zakonske uredbe določa:

„Nacionalni odbor sestavljajo:

(a) na čelu predsednik CONI;

(b) italijanski člani MOK;

(c) deset predstavnikov nacionalnih športnih zvez in zvez pridruženih športnih disciplin;

[…]“

11 Člen 7 navedene zakonske uredbe določa:

„1. Nacionalni odbor deluje kot generalni direktorat za upravno dejavnost in dejavnost upravljanja CONI, pri čemer opredeljuje njegove cilje in programe ter preverja skladnost rezultatov z danimi smernicami.

2. Nacionalni odbor ima te naloge:

[…]

(e) na podlagi meril in postopkov, določenih v skladu s členom 5(2)(e), izvaja nadzor nad nacionalnimi športnimi zvezami, zvezami pridruženih športnih disciplin in priznanimi subjekti za promocijo športa glede pravilne organizacije tekmovanj, priprav na olimpijske igre, športne dejavnosti na visoki ravni in uporabe finančne pomoč iz točke (d) tega odstavka;

(f) nacionalnemu svetu predlaga izredno upravljanje nacionalnih športnih zvez ali zvez pridruženih športnih disciplin, če se ugotovi, da so njihovi vodilni organi storili resne nepravilnosti pri upravljanju ali so hudo kršili športno pravo, oziroma če se ugotovi, da ti organi ne morejo delovati ali če niso bile spoštovane regulatorne zahteve, da bi se zagotovil urejen začetek ali potek nacionalnih športnih tekmovanj;

[…]“

12 Člen 15, od (1) do (6), te zakonske uredbe določa:

„1. Nacionalne športne zveze in zveze pridruženih športnih disciplin svojo športno dejavnost izvajajo v skladu s sklepi in usmeritvami MOK, mednarodnih zvez in CONI tudi glede javnosti nekaterih vrst dejavnosti, opredeljenih v statutu CONI. V njih sodelujejo športna društva in združenja ter, izključno v primerih, določenih v statutih nacionalnih športnih zvez in zvez pridruženih športnih disciplin, ki se nanašajo na to posebno dejavnost, tudi posamezni člani.

2. Nacionalne športne zveze in zveze pridruženih športnih disciplin so združenja zasebnega prava s statusom pravne osebe. So nepridobitne in, če ta uredba izrecno ne določa drugače, zanje veljajo določbe civilnega zakonika in ustrezne izvedbene določbe.

3. Zaključni račun nacionalne športne zveze ali zveze pridruženih športnih disciplin vsako leto sprejme uprava zveze in se v odobritev predloži nacionalnemu odboru CONI. Če revizorji nacionalne zveze ali zveze pridružene discipline podajo negativno mnenje ali če nacionalni odbor CONI ne odobri zaključnega računa, je treba sklicati skupščino društev in združenj, da odloči o sprejetju zaključnega računa.

4. Skupščina, ki izvoli vodilne organe, odobri osnutke proračunov, ki jih izdela upravni organ in se ob koncu vsakega štiriletnega obdobja in mandata, za katere so bili odobreni, v preveritev predložijo skupščini.

5. Nacionalne športne zveze in zveze pridruženih športnih disciplin za športne namene prizna nacionalni svet.

6. Status pravne osebe zasebnega prava se novim nacionalnim športnim zvezam in zvezam pridruženih športnih disciplin po predhodnem priznanju za športne namene s strani nacionalnega sveta prizna v skladu z decreto del Presidente della Repubblica n. 361 (uredba predsednika republike št. 361) z dne 10. februarja 2000.

[…]“

13 Člen 16(1) zakonske uredbe št. 242 določa:

„Nacionalne športne zveze in zveze pridruženih športnih disciplin so na podlagi načela notranje demokracije, načela sodelovanja vseh pri športnih dejavnosti pod enakimi pogoji ter v skladu z nacionalnim in mednarodnim športnim pravom urejene z določbami statutov in pravilnikov.“

Statut CONI

14 Člen 1 statuta CONI določa:

„1. [CONI] je konfederacija nacionalnih športnih zvez […] in zvez pridruženih športnih disciplin […]

2. CONI […] je disciplinski, regulativni in upravni organ za športne dejavnosti, ki se štejejo za bistveni element telesne in moralne vzgoje posameznika in sestavni del nacionalnega izobraževanja in kulture. […]“

15 Člen 6 Statuta CONI določa:

„1. Nacionalni svet si kot najvišji reprezentativni organ italijanskega športa prizadeva za razširjanje olimpijske ideje, zagotavlja potrebno dejavnost za pripravo na olimpijske igre, ureja in usklajuje nacionalne športne dejavnosti ter usklajuje dejavnosti nacionalnih športnih zvez in zvez pridruženih športnih disciplin.

[…]

4. Nacionalni svet:

[…]

(b) določa temeljna načela, s katerimi morajo biti za priznanje za športne namene usklajeni statuti nacionalnih športnih zvez, zvez pridruženih športnih disciplin, subjektov za promocijo športa, zaslužnih združenj, športnih združenj in društev, ter sprejme kodeks športnega pravosodja, ki ga morajo spoštovati vse nacionalne športne zveze in zveze pridruženih športnih disciplin;

(c) na podlagi meril iz statuta odloča o priznanju nacionalnih športnih zvez, zvez pridruženih športnih disciplin, družb za promocijo športa in zaslužnih združenj za športne namene in pri tem upošteva tudi zastopanje športa in to, ali gre za olimpijski šport, morebitno priznanje s strani MOK in športne tradicije discipline;

[…]

(e) določa merila in postopke za izvajanje nadzora CONI nad nacionalnimi športnimi zvezami, zvezami pridruženih športnih disciplin in – za športna področja – priznanimi subjekti za promocijo športa;

(e1) za zagotovitev pravilnega poteka športnih prvenstev določa merila in postopke za nadzor zvez nad [povezanimi] športnimi društvi in za nadomestni nadzor CONI, če se nadzor s strani nacionalnih športnih zvez izkaže za neustrezen;

[…]

(f1) na predlog nacionalnega odbora odredi izredno upravljanje nacionalnih športnih zvez in zvez pridruženih športnih disciplin, če njihovi vodilni organi storijo resne nepravilnosti pri upravljanju ali hudo kršijo športno pravo, oziroma če se ugotovi, da ti organi ne morejo delovati ali če ni zagotovljen urejen začetek ali potek nacionalnih športnih tekmovanj;

[…]“

16 Člen 7(5) statuta CONI določa:

„Nacionalni odbor:

[…]

(e) na podlagi meril in postopkov, ki jih določi nacionalni svet, nadzira nacionalne športne zveze glede javnopravnih vidikov in zlasti pravilnega poteka tekmovanj, priprav na olimpijske igre, športne dejavnosti na visoki ravni in uporabe dodeljene finančne pomoči ter določa merila za dodeljevanje finančne pomoči zvezam;

[…]

(f) nacionalnemu svetu predlaga, da odredi izredno upravljanje nacionalnih športnih zvez ali zvez pridruženih športnih disciplin, če se ugotovi, da so njihovi vodilni organi storili resne nepravilnosti pri upravljanju ali so hudo kršili športno zakonodajo, oziroma če se ugotovi, da ti organi ne morejo delovati ali če nacionalne športne zveze niso sprejele regulatornih postopkov, ali izredno upravljanje pristojnih notranjih organov, da bi se zagotovil urejen začetek ali potek nacionalnih športnih tekmovanj;

[…]

(g2) odobri proračun s priloženimi programi dejavnosti in zaključni račun nacionalnih športnih zvez in zvez pridruženih športnih disciplin;

[…]

(h1) imenuje revizorje, ki zastopajo CONI v nacionalnih športnih zvezah in zvezah pridruženih športnih disciplin ter regionalnih odborih CONI;

[…]

(l) za športne namene odobri statute, pravilnike za izvajanje statutov, pravilnike športnega pravosodja in protidopinške pravilnike nacionalnih športnih zvez in zvez pridruženih športnih disciplin; pri tem preuči, ali so v skladu z zakonom, statutom CONI, temeljnimi načeli, usmeritvami in merili, ki jih je določil nacionalni svet, in jih po potrebi v roku 90 dni vrne nacionalnim športnim zvezam in zvezam pridruženih športnih disciplin, da jih ustrezno spremenijo;

[…]“

17 Člen 20(4) statuta CONI določa:

„Nacionalne športne zveze športno dejavnost in z njo povezane promocijske dejavnosti izvajajo v skladu s sklepi in navodili MOK in CONI, pri tem pa upoštevajo tudi javnopravne razsežnosti nekaterih vidikov te dejavnosti. V okviru športnega prava je nacionalnim športnim zvezam pod nadzorom CONI priznana tehnična, organizacijska in upravljavska avtonomija.“

18 Člen 21 statuta CONI določa:

„1. CONI priznava nacionalne športne zveze, ki izpolnjujejo te pogoje:

(a) izvajajo športne dejavnosti na nacionalnem ozemlju in na mednarodni ravni, vključno s sodelovanjem na tekmovanjih in izvajanjem programov treninga za športnike in usposabljanja za trenerje;

(b) so članice v mednarodni zvezi, ki jo prizna MOK, če ta obstaja, in upravljajo dejavnosti v skladu z Olimpijsko listino in pravili mednarodne zveze, ki ji pripadajo;

(c) imajo statutarni in regulativni sistem, ki temelji na načelu notranje demokracije ter udeležbe žensk in moških pri športni dejavnosti pod enakimi pogoji in z enakimi možnostmi ter ob spoštovanju resolucij in usmeritev MOK in CONI;

(d) imajo volilne postopke in sestavo vodstvenih organov v skladu s členom 16(2) [zakonske uredbe št. 242].

[…]

3. Če priznana nacionalna športna zveza ne spoštuje pogojev iz odstavka 1 zgoraj, nacionalni svet CONI odloči o preklicu danega priznanja.“

19 Člen 22 statuta CONI določa:

„1. Statuti nacionalnih športnih zvez morajo spoštovati temeljna načela, ki jih je določil nacionalni svet, in si zlasti prizadevati za stalno ravnotežje med pravicami in dolžnostmi poklicnega in amaterskega sektorja, vključno z različnimi kategorijami iste športne panoge.

2. Statuti nacionalnih športnih zvez določajo podrobna pravila, ki urejajo uresničevanje aktivne in pasivne volilne pravice športnikov in športnih trenerjev, v skladu s priporočili MOK in temeljnimi načeli nacionalnega sveta CONI.

[…]

4. Skupščina na drugi ravni, ki jo sestavljajo predstavniki, izvoljeni na teritorialni ravni, je dovoljena v nacionalnih športnih zvezah z več kot 2000 združenji in povezanimi društvi, ki imajo pravico voliti.

5. Nacionalni odbor ima na voljo 90 dni, da za športne namene odobri statute nacionalnih športnih zvez. Za to mora presoditi, ali so v skladu z zakonom, statutom CONI in temeljnimi načeli, ki jih je določil njegov nacionalni svet. V primeru neskladnosti in v roku 90 dni, ki začne teči od vložitve statuta generalnemu sekretariatu, nacionalni odbor ta dokument pošlje zadevnim zvezam in jim določi merila, ki jih je treba upoštevati, da se sprejmejo potrebne spremembe. Če ta 90-dnevni rok poteče, ne da bi bil ta dokument posredovan, se šteje, da je statut zveze odobren. Če nacionalne športne zveze ne spremenijo svojega statuta, kakor je bilo svetovano, lahko nacionalni odbor imenuje *ad hoc* upravitelja in v najhujših primerih po uradnem pozivu prekliče priznanje.

5a. Statuti določajo pooblastila za spremljanje in nadzor, ki jih zveze lahko izvajajo glede na organizacijsko strukturo združenja.

[…]“

20 Člen 23 statuta CONI določa:

„1. V skladu z zakonsko uredbo št. 242, kakor je bila spremenjena in dopolnjena, imajo poleg tistih, katerih javna narava je izrecno določena z zakonom, javnopravno razsežnost samo dejavnosti nacionalnih športnih zvez v zvezi s pripustitvijo in včlanitvijo športnih društev in združenj ter posameznih članov; preklicem iz katerega koli razloga in spremembo sklepov o pripustitvi ali včlanitvi; nadzorom v zvezi s pravilnim potekom tekmovanj in profesionalnih športnih prvenstev pod dobrimi pogoji; uporabo javnih prispevkov; preprečevanjem in kaznovanjem dopinga ter dejavnostmi, povezanimi s pripravami na olimpijske igre in tekmovanja na visoki ravni; usposabljanjem trenerjev ter uporabo in upravljanjem javnih športnih objektov.

1a. Pri izvajanju dejavnosti javnega pomena iz odstavka 1 nacionalne športne zveze upoštevajo usmeritve in nadzore CONI ter delujejo v skladu z načeloma nepristranskosti in preglednosti. Javni pomen dejavnosti ne spremeni redne ureditve zasebnega prava, ki velja za posamezna dejanja in z njimi povezane subjektivne pravne položaje.

1b. Nacionalni odbor določi merila in postopke, s katerimi se zagotovi, da so odločbe zveze v skladu s programi CONI glede konkurenčnosti nacionalnih reprezentanc, varovanja nacionalne športne dediščine in njene posebne identitete ter potrebe, da se zagotovi učinkovito interno upravljanje.

2. Nacionalni odbor na podlagi meril in postopkov, ki jih določi nacionalni svet, odobri proračune nacionalnih športnih zvez in določi finančne prispevke, ki jih nacionalne športne zveze prejmejo. V zvezi s tem lahko nacionalni odbor opredeli posebne sektorje, ki se jim nameni te prispevke, pri čemer še posebej nameni pozornost promociji mladinskega športa, pripravi na olimpijske igre in športnemu udejstvovanju na visoki ravni.

3. Nacionalni odbor nadzoruje pravilno delovanje nacionalnih športnih zvez. Nacionalni odbor, v primeru ugotovljenih hudih nepravilnosti pri upravljanju ali hudih kršitev športnega prava, ki jih storijo organi upravljanja, če se dokaže nezmožnost delovanja teh organov, ali če se ne zagotovi začetka in izvedbe športnih tekmovanj pod dobrimi pogoji, nacionalnemu svetu predlaga imenovanje upravitelja."

Spora o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

21 Družba De Vellis Servizi Globali je bila pozvana, naj sodeluje v postopku s pogajanji, ki ga je FIGC organizirala za oddajo storitev opravljanja težjih fizičnih del v okviru podpore nacionalnih nogometnih klubov in v skladišču FIGC v Rimu (Italija) za obdobje treh let. Ker je bilo naročilo po koncu tega postopka oddano družbi Consorzio, je družba De Vellis Servizi Globali pri Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (deželno upravno sodišče za Lacij, Italija) izpodbijala podrobna pravila, ki urejajo vodenje tega postopka, pri čemer je trdila, da je treba FIGC šteti za osebo javnega prava v smislu člena 3(1)(d) zakonika o javnih naročilih in bi zato morala upoštevati pravila o objavi, določena v tem zakoniku.

22 Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (deželno upravno sodišče za Lacij) je tožbi družbe De Vellis Servizi Globali ugodilo in odpravilo oddajo navedenega javnega naročila družbi Consorzio.

23 FIGC in družba Consorzio sta zoper sodbo, ki jo je izdalo to sodišče, pri Consiglio di Stato (državni svet, Italija) vložili ločeni pritožbi. Obe izpodbijata premiso, da bi bilo treba FIGC opredeliti kot „osebo javnega prava" ter posledično pristojnost upravnega sodišča in ugoditev tožbi, ki jo je izreklo Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (deželno upravno sodišče za Lacij).

24 Predložitveno sodišče navaja, da je treba za ugotovitev, ali so italijanska upravna sodišča pristojna za odločanje o tem sporu in ali mora FIGC uporabiti predpise o oddaji javnih naročil, naprej ugotoviti, ali se FIGC lahko opredeli kot „oseba javnega prava" v smislu člena 3(1)(d) zakonika o javnih naročilih, s katerim se prenaša člen 2(1), točka 4, Direktive 2014/24.

25 Natančneje, predložitveno sodišče se na prvem mestu sprašuje, ali FIGC izpolnjuje pogoj iz člena 2(1), točka 4(a), Direktive 2014/24, v skladu s katerim „osebe javnega prava" pomenijo osebe, ustanovljene s posebnim namenom, da zadovoljujejo potrebe splošnega interesa, ki niso industrijske ali poslovne narave.

26 V zvezi s tem predložitveno sodišče po eni strani navaja, da je FIGC kot nacionalna športna zveza subjekt zasebnega prava, ki ima pravno osebnost, ki jo država priznava v skladu s postopkovnimi pravili za priznanje pravnih oseb zasebnega prava, javnopravna narava nekaterih dejavnosti FICG pa ne spreminja redne ureditve zasebnega prava, ki velja za FICG. Poleg tega bi se ob upoštevanju tega, da se FICG lahko financira s svojimi sredstvi, in sodbe z dne 15. januarja 1998, Mannesmann Anlagenbau Austria in drugi (C-44/96, EU:C:1998:4), za dejavnosti, ki niso javne naloge in so ji zaupane na podlagi izčrpnega seznama, lahko štelo, da spadajo v njeno splošno zasebnopravno pristojnost ne glede na njeno obveznost izvajanja teh nalog.

27 Po drugi strani predložitveno sodišče pojasnjuje, da bi bilo prav tako mogoče šteti, da ta formalna opredelitev *ex lege* ni odločilna, ker morajo nacionalne športne zveze, za katere ima CONI nadzorna pooblastila, na podlagi zakona uresničevati cilje v javnem interesu, ki izhajajo izčrpno iz člena 23

statuta CONI, delovati v skladu s usmeritvami in nadzorom CONI, biti priznane za športne namene od CONI, ter spoštovati načeli nepristranskosti in preglednosti. V teh okoliščinah bi bilo mogoče šteti, da je vsaka pomožna dejavnost, kot so storitve opravljanja težjih fizičnih del, tako funkcionalna glede na javne naloge, da je njihov sestavni del.

28 Predložitveno sodišče se na drugem mestu ob navedbi, da FIGC ne spada v prvo in tretjo možnost iz člena 2(1), točka 4(c), Direktive 2014/24, sprašuje, ali ta zveza izpolnjuje pogoj iz druge možnosti, ki je tam navedena, v skladu s katero mora biti subjekt, da se opredeli kot „oseba javnega prava“, pod upravljavskim nadzorom javnega organa, kot je CONI.

29 V zvezi s tem predložitveno sodišče navaja, da ima CONI, ki je tudi sam pod nadzorom Ministro per i beni e le attività culturali (minister za kulturno dediščino in kulturne dejavnosti), glede nacionalnih športnih zvez, kot je FIGC, različna pooblastila, kot so pooblastila za priznavanje za športne namene, nadzor in vodenje javnih dejavnosti ter odobritev zaključnih računov in odreditev izrednega upravljanja.

30 Vendar predložitveno sodišče poudarja tudi, da bi se lahko štelo, da FIGC ni pod prevladujočim vplivom CONI, ker nacionalne športne zveze sodelujejo pri najvišjih organih CONI in ker pooblastila CONI v zvezi z njimi niso del nadzora, ki se običajno izvaja nad osebami javnega prava, saj je odobritev zaključnih računov omejena zlasti na preverjanje uporabe javnih prispevkov.

31 V teh okoliščinah je Consiglio di Stato (državni svet) prekinil odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložil ti vprašanji, ki sta v zadevah C-155/19 in C-156/19 enaki:

„1. (a) Ali je mogoče na podlagi nacionalnih predpisov v zvezi z ureditvijo področja športa, [FIGC] opredeliti kot osebo javnega prava, ki je bila ustanovljena zlasti zaradi zadovoljevanja potreb splošnega interesa ter nima industrijske ali poslovne narave?

(b) Ali je, natančneje, glede [FIGC] izpolnjena zahteva glede namena subjekta, čeprav ni bil sprejet formalni akt o ustanovitvi javnega organa in čeprav je ta subjekt v osnovi društvo, in sicer zaradi njegove vključitve v (športno) sektorsko ureditev, ki je zasnovana po javnopravnem modelu, in zaradi njegove vezanosti na načela in pravila, ki so jih oblikovali CONI in mednarodne športne organizacije, na podlagi priznavanja nacionalnega javnega organa za šport?

(c) Ali je lahko poleg tega taka zahteva izpolnjena glede športne zveze, kakršna je [FIGC], ki se lahko financira s svojimi sredstvi, v zvezi z dejavnostjo, ki ni javnega pomena in kakršna je obravnavana, ali pa je treba šteti, da prevlada zahteva, da se pri oddaji kakršnih koli vrst naročil takega subjekta tretjim osebam vsekakor zagotovi uporaba pravil o javnih razpisih?

2. (a) Ali ima na podlagi pravnih razmerij med CONI in FIGC prvo navedeni prevladujoč vpliv na drugo navedeno glede na zakonske pristojnosti priznavanja društva kot športne organizacije, potrjevanja letnih proračunov ter nadzora nad upravljanjem in pravilnega delovanja organov ter imenovanja posebnega upravitelja v primeru nedelovanja upravnih organov subjekta?

(b) Ali, nasprotno, take pristojnosti niso zadostne za izpolnitev zahteve prevladujočega javnega vpliva, ki je značilna za osebo javnega prava, zaradi kvalificirane udeležbe predsednikov in predstavnikov športnih zvez v temeljnih organih [CONI]?“

32 S sklepom predsednika Sodišča z dne 2. aprila 2019 sta bili zadevi C-155/19 in C-156/19 združeni za pisni in ustni postopek ter izdajo sodbe.

Vprašanji za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

33 Predložitveno sodišče želi s prvim vprašanjem v bistvu izvedeti, ali je treba člen 2(1), točka 4(a), Direktive 2014/24 razlagati tako, da se za subjekt, ki opravlja javne naloge, ki so izčrpno opredeljene v nacionalnem pravu, lahko šteje, da je bil ustanovljen za poseben namen zadovoljevanja potreb splošnega interesa, ki niso industrijske ali poslovne narave, v smislu te določbe, čeprav ta subjekt ni bil ustanovljen v obliki javne uprave, temveč kot združenje zasebnega prava, in nekatere njegove dejavnosti, ki jih lahko financira s svojimi sredstvi, niso javne.

34 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je treba v skladu s členom 2(1), točka 4, od (a) do (c), Direktive 2014/24 subjekt opredeliti kot „osebo javnega prava“, če je bil, prvič, ustanovljen s posebnim namenom zadovoljevanja potreb splošnega interesa, ki niso industrijske ali poslovne narave, če je, drugič, pravna oseba in če ga, tretjič, večinoma financirajo državni, regionalni ali lokalni organi ali druge osebe javnega prava ali so pod upravljavskim nadzorom teh organov ali oseb ali imajo upravni, vodstveni ali nadzorni organ, v katerega več kot polovico članov imenujejo državni, regionalni ali lokalni organi ali druge osebe javnega prava.

35 Sodišče je že razsodilo, da so trije pogoji iz člena 2(1), točka 4, od (a) do (c), Direktive 2014/24 kumulativni, pri čemer so tri merila, navedena v tretjem pogoju, alternativna (glej v tem smislu sodbi z dne 12. septembra 2013, IVD, C-526/11, EU:C:2013:543, točka 20, in z dne 5. oktobra 2017, LitSpecMet, C-567/15, EU:C:2017:736, točka 30 in navedena sodna praksa).

36 V zvezi s prvim od teh treh pogojev iz člena 2(1), točka 4(a), Direktive 2014/24 je iz sodne prakse Sodišča razvidno, da je zakonodajalec Unije želel, da se zavezujoča pravila s področja javnega naročanja uporabijo le za subjekte, ustanovljene za poseben namen zadovoljitve potreb splošnega interesa, ki niso industrijske ali poslovne narave, in katerih dejavnost zadovoljuje takšne potrebe (glej v tem smislu sodbo z dne 5. oktobra 2017, LitSpecMet, C-567/15, EU:C:2017:736, točka 35).

37 V zvezi s tem mora zadevni subjekt bodisi od svoje ustanovitve bodisi po njej dejansko zagotoviti zadovoljevanje potreb splošnega interesa, pri čemer je treba skrb za take potrebe ugotoviti objektivno (glej v tem smislu sodbo z dne 12. decembra 2002, Universale-Bau in drugi, C-470/99, EU:C:2002:746, točka 63).

38 V obravnavani zadevi je iz pojasnil predložitvenega sodišča razvidno, da v Italiji dejavnost v splošnem interesu, ki jo predstavlja šport, izvaja vsaka nacionalna športna zveza v okviru javnih nalog, ki so tem zvezam izrecno dodeljene s členom 15(1) zakonske uredbe št. 242 in izčrpno naštete v členu 23(1) statuta CONI.

39 V zvezi s tem je razvidno, da več nalog, naštetih v členu 23(1) statuta CONI, kot so nadzor pravilnega poteka tekmovanj in prvenstev, preprečevanje in kaznovanje dopinga ali celo priprava na olimpijske igre in tekmovanja na visoki ravni, ni industrijske ali poslovne narave, kar pa mora preveriti predložitveno sodišče. V teh okoliščinah nacionalna športna zveza, če dejansko zagotavlja take naloge, izpolnjuje pogoj iz člena 2(1), točka 4(a), Direktive 2014/24.

40 Te ugotovitve na prvem mestu ni mogoče ovreči z dejstvom, da ima FIGC pravno obliko združenja zasebnega prava in da formalni akt o ustanovitvi javne uprave zato ni podlaga za njegovo ustanovitev.

41 Po eni strani namreč besedilo člena 2(1), točka 4, Direktive 2014/24 ne vsebuje nobenega sklicevanja na način ustanovitve ne na pravno obliko subjekta. Po drugi strani je treba opozoriti, da je treba pojem „oseba javnega prava“ razlagati namensko, neodvisno od formalnih podrobnih pravil njegovega izvajanja, tako da zaradi te nujnosti ne bi smelo biti razlikovanja glede na pravno obliko in ureditev, ki

za zadevno osebo veljata na podlagi nacionalnega prava, ali glede na pravno obliko določb, na podlagi katerih je ta subjekt ustanovljen (glej v tem smislu sodbe z dne 10. novembra 1998, BFI Holding, C-360/96, EU:C:1998:525, točka 62; z dne 15. maja 2003, Komisija/Španija, C-214/00, EU:C:2003:276, točki 55 in 56, in z dne 12. septembra 2013, IVD, C-526/11, EU:C:2013:543, točka 21 in navedena sodna praksa).

42 Na drugem mestu prav tako ni upoštevno to, da FIGC poleg dejavnosti v splošnem interesu, izčrpno naštetih v členu 23(1) statuta CONI, opravlja tudi druge dejavnosti, ki naj bi predstavljale velik del vseh njenih dejavnosti in ki naj bi jih financirala s svojimi sredstvi.

43 Sodišče je namreč že razsodilo, da ni pomembno, da subjekt poleg naloge zadovoljevanja potreb splošnega interesa opravlja tudi druge dejavnosti, in da je zadovoljevanje potreb splošnega interesa samo en razmeroma nepomemben del dejavnosti, ki jih tak subjekt dejansko opravlja, če ta še naprej skrbi za potrebe, ki jih mora še posebej zadovoljevati (glej v tem smislu sodbo z dne 10. novembra 1998, BFI Holding, C-360/96, EU:C:1998:525, točka 55).

44 Pojasniti je treba, da v teh okoliščinah to, da se lahko nacionalna športna zveza financira s svojimi sredstvi, med drugim glede dejavnosti, ki jih izvaja in niso javne, ne more biti kakor koli upoštevno, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 56 sklepnih predlogov, saj to, da se lahko financira s svojimi sredstvi, namreč ne vpliva na dodelitev javnih nalog.

45 Poleg tega tudi sodba z dne 15. januarja 1998, Mannesmann Anlagenbau Austria in drugi (C-44/96, EU:C:1998:4), ne omogoča drugačnega sklepa.

46 Po eni strani je iz preudarkov v točkah od 20 do 35 navedene sodbe razvidna prav sodna praksa, navedena v točki 43 te sodbe, na podlagi katere v bistvu velja, da za ugotovitev, ali je subjekt mogoče šteti za osebo javnega prava, ni pomembno, ali ta subjekt opravlja dejavnosti, ki niso tiste, ki so namenjene zadovoljevanju potreb splošnega interesa, tudi če obseg dejavnosti, ki so namenjene zadovoljevanju potreb splošnega interesa, ni velik.

47 Po drugi strani preudarki iz točk od 38 do 41 sodbe z dne 15. januarja 1998, Mannesmann Anlagenbau Austria in drugi (C-44/96, EU:C:1998:4), niso upoštevni za rešitev zadeve v glavni stvari, katere značilnosti se razlikujejo od značilnosti položaja, opisanega v navedeni sodbi, in sicer položaj družbe, ki jo ustanovi javni naročnik in je v njegovi večinski lasti za opravljanje gospodarskih dejavnosti, za katere je ta družba upravičena do prenosa finančnih sredstev, ki izhajajo iz dejavnosti, ki jih ta javni naročnik opravlja za zadovoljevanje potreb splošnega interesa, ki niso industrijske ali poslovne narave.

48 Glede na zgoraj navedene preudarke je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 2(1), točka 4(a), Direktive 2014/24 razlagati tako, da se za subjekt, ki opravlja javne naloge, ki so izčrpno opredeljene v nacionalnem pravu, lahko šteje, da je bil ustanovljen za poseben namen zadovoljevanja potreb splošnega interesa, ki niso industrijske ali poslovne narave, v smislu te določbe, čeprav ta subjekt ni bil ustanovljen v obliki javnega organa, temveč kot združenje zasebnega prava, in nekatere njegove dejavnosti, ki jih lahko financira s svojimi sredstvi, niso javne.

Drugo vprašanje

49 Predložitveno sodišče želi z drugim vprašanjem izvedeti, ali je treba drugo možnost iz člena 2(1), točka 4(c), Direktive 2014/24 razlagati tako, da je treba šteti, da je nacionalna športna zveza pod upravljavskim nadzorom javnega organa, ob upoštevanju, prvič, pooblastil, ki jih ima ta organ v zvezi s tako zvezo, in drugič, dejstva, da temeljne organe navedenega organa večinoma sestavljajo predstavniki vseh nacionalnih športnih zvez.

50 V zvezi s tem je treba opozoriti, da vsako alternativno merilo iz člena 2(1), točka 4(c), Direktive 2014/24, kot je navedeno v točki 34 te sodbe, izraža tesno povezanost pravne osebe z državo, regionalnimi ali lokalnimi organi ali drugimi osebami javnega prava in da, natančneje – glede merila upravljavskega nadzora – tak nadzor temelji na ugotovitvi, da obstaja tak dejavni nadzor nad upravljanjem zadevne osebe, da lahko ustvari odvisnost te osebe od javnih organov, ki je enaka tisti, ki obstaja, kadar je izpolnjen eden od dveh preostalih alternativnih meril, kar javnim organom omogoča, da vplivajo na odločitve navedene osebe v zvezi z javnimi naročili (glej v tem smislu sodbo z dne 27. februarja 2003, Adolf Truley, C-373/00, EU:C:2003:110, točke 68, 69 in 73 ter navedena sodna praksa).

51 Zato naknadni nadzor načeloma ne izpolnjuje tega merila, ker tak nadzor javnim organom ne omogoča vplivanja na odločitve zadevne osebe na tem področju (glej v tem smislu sodbo z dne 12. septembra 2013, IVD, C-526/11, EU:C:2013:543, točka 29 in navedena sodna praksa).

52 V obravnavani zadevi je iz nacionalne ureditve, zlasti iz določb člena 1 uredbe-zakona št. 220 v povezavi s členom 2(1) in členom 5(1) zakonske uredbe št. 242 ter členom 1(2) in členom 6(1) statuta CONI, razvidno, da je glavna naloga CONI kot organa discipliniranja, regulacije in upravljanja športnih dejavnosti, da v okviru avtonomije športnega prava in ob spoštovanju načel mednarodnega športnega prava organizira in okrepi nacionalni šport ter zlasti pripravi športnike in zagotavlja ustrezna sredstva za pripravo na olimpijske igre, sprejme protidopinške ukrepe in promovira čim večjo športno udejstvovanje. Za to si nacionalni svet CONI kot najvišji reprezentativni organ italijanskega športa prizadeva za razširjanje olimpijske ideje, zagotavlja potrebno dejavnost za pripravo na olimpijske igre, ureja in usklajuje nacionalne športne dejavnosti ter med drugim harmonizira dejavnost nacionalnih športnih zvez.

53 Tako je očitno, da je CONI pri izvajanju predvsem regulativne in usklajevalne funkcije krovna organizacija, katere namen je predvsem nacionalnim športnim zvezam nasloviti skupna športna, etična in strukturna pravila, da bi se športna praksa uskladila z mednarodnimi pravili, zlasti v okviru tekmovanj in priprav na olimpijske igre. V zvezi s tem je treba poleg tega navesti, da se v skladu s členom 7(2)(e) zakonske uredbe št. 242 zdi, da je nadzor CONI nad temi zvezami v bistvu omejen na pravilno organizacijo tekmovanj, pripravo olimpijskih iger, športne dejavnosti na visoki ravni in uporabo finančnih pomoči, kar mora preveriti predložitveno sodišče.

54 Iz spisa, predloženega Sodišču, pa ni razvidno, da mora CONI urejati podrobnosti vsakodnevne športne prakse ali da se mora vmešavati v konkretno upravljanje nacionalnih športnih zvez in v njihova razmerja, kot je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točki 29 sklepnih predlogov, z osnovnimi strukturami, ki jih sestavljajo klubi, združenja in drugi javni ali zasebni subjekti ter z vsakim posameznikom, ki se želi ukvarjati s športom.

55 Zdi se, da to opredelitev vloge in naloge CONI potrjuje člen 20(4) statuta CONI, v skladu s katerim morajo nacionalne športne zveze sicer izvajati športno dejavnost in z njo povezane dejavnosti promocije v skladu s sklepi in usmeritvami MOK in CONI, vendar imajo pod nadzorom CONI tehnično, organizacijsko in upravljavsko avtonomijo v okviru športnega prava. Tako je očitno, da imajo te zveze, razen na področjih, na katerih ima CONI pooblastilo za posredovanje in izvajanje nadzora, široko avtonomijo glede lastnega upravljanja in upravljanja različnih vidikov športne discipline, za katero so odgovorne, njihovo razmerje s CONI pa je na prvi pogled omejeno na spoštovanje smernic in splošnih pravil, ki jih ta izda. V členu 15(4) zakonske uredbe št. 242 je poleg tega določeno, da je skupščina zadevne nacionalne športne zveze tista, ki odobri in nadzira proračunske programe usmeritve upravnega organa, kar tudi dokazuje, da imajo navedene zveze popolno avtonomijo upravljanja.

56 V takih okoliščinah, ki so ob upoštevanju velike raznolikosti rešitev, uporabljenih v različnih državah članicah, značilne za italijansko športno pravo, je treba ugotoviti, da javnega organa, ki je v bistvu odgovoren za pripravo pravil s področja športa, za preverjanje njihove pravilne uporabe in za

posredovanje zgolj na ravni organizacije tekmovanj in priprav olimpijskih iger, brez da ureja organizacijo in vsakodnevno prakso različnih športnih disciplin, ni mogoče na prvi pogled šteti za hierarhičen organ, ki lahko nadzoruje in usmerja upravljanje nacionalnih športnih zvez, in to še toliko manj, kadar te zveze uživajo avtonomijo upravljanja.

57 Kaže se torej, da avtonomija upravljanja, ki je v Italiji podeljena nacionalnim športnim zvezam, *a priori* nasprotuje dejavnemu nadzoru CONI do te mere, da bi CONI lahko vplival na upravljanje nacionalne športne zveze, kot je FIGC, med drugim v zvezi z oddajo javnih naročil.

58 Vendar je tako domnevo mogoče ovreči, če se ugotovi, da je posledica različnih pooblastil, ki jih ima CONI v razmerju do FIGC, dejansko nastanek odvisnosti te zveze od CONI do te mere, da lahko CONI vpliva na odločitve navedene zveze v zvezi z javnimi naročili. V zvezi s tem duh športnega tekmovanja, katerega organizacija in konkretno upravljanje spadata v pristojnost nacionalnih športnih zvez, kot je navedeno v točki 55 te sodbe, zahteva, da se teh različnih pooblastil CONI ne razume v preveč tehničnem smislu, temveč da se poda bolj vsebinska kot formalna razlaga.

59 Zato mora predložitveno sodišče preučiti, ali različna pooblastila, ki jih ima CONI v zvezi s FIGC, kot celota kažejo na obstoj odvisnosti, ki jo spremlja taka možnost vplivanja. Čeprav je za to preverjanje izključno pristojno predložitveno sodišče, lahko Sodišče, ko odloča o predlogu za sprejetje predhodne odločbe, vseeno po potrebi poda pojasnila, ki nacionalno sodišče usmerjajo pri njegovi odločitvi (glej v tem smislu sodbo z dne 2. maja 2019, Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego, C-614/17, EU:C:2019:344, točka 37 in navedena sodna praksa).

60 Prvič, glede pooblastila CONI, da nacionalne športne zveze prizna za športne namene, kot izhaja iz člena 5(2)(c) in člena 15(5) in (6) zakonske uredbe št. 242 ter člena 6(4)(b) in (c) statuta CONI, je treba po eni strani navesti, da CONI v tem okviru uporablja splošno ureditev, ki je v skladu s pisnim stališčem italijanske vlade skupna vsem športnim združenjem, ki želijo pridobiti pravno osebnost ali so odvisna, čeprav le za manjšino svojih financ, od javnih prispevkov. Po drugi strani je iz spisa, predloženega Sodišču, razvidno, da je priznanje CONI le predhodna faza, ki se nanaša zgolj na postopek priznavanja za športne namene, saj so vse te zveze enotno priznane v skladu s podrobnimi pravili in pogoji, določenimi v veljavni italijanski ureditvi, v obravnavani zadevi v uredbi predsednika republike št. 361 z dne 10. februarja 2000.

61 Poleg tega je iz določb člena 6(4)(c) v povezavi s členom 21(1) statuta CONI razvidno – kar mora preveriti predložitveno sodišče – da se merila, na podlagi katerih se podeli priznanje, nikakor ne nanašajo na vidike upravljanja zadevne zveze, ampak na splošne pogoje, ki jih mora izpolnjevati vsaka nacionalna športna zveza na področju športa in organizacije, ter na spoštovanje temeljnih pravil in načel, kot sta načelo notranje demokracije oziroma načelo enakosti spolov in enakih možnosti. V istem smislu lahko nacionalni svet CONI na podlagi člena 21(3) statuta CONI prekliče priznanje nacionalne športne zveze zgolj, če zadevna zveza ne izpolnjuje več pogojev iz člena 21(1) tega statuta.

62 Res je, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 71 sklepnih predlogov, da kaže, da je postopek priznavanja na podlagi določb člena 5(2)(b) zakonske uredbe št. 242 v povezavi s členom 6(4)(b) statuta CONI sicer povezan s preizkusom skladnosti statuta zadevne nacionalne športne zveze s temeljnimi načeli, ki jih je določil nacionalni svet CONI. Vendar izraz „temeljna načela“ v povezavi z načeli, ki jih morajo spoštovati določbe statuta in predpisov teh zvez na podlagi člena 16(1) zakonske uredbe št. 242 ter člena 21(1)(c) in člena 22, od (1) do (3), statuta CONI, potrjuje, da lahko nacionalni svet CONI določi le organizacijska pravila, ki izhajajo iz načela notranje demokracije, ki ga morajo spoštovati statuti navedenih zvez, ne da bi jim lahko naložil podrobna in obsežnejša pravila upravljanja.

63 Ker je posredovanje CONI omejeno na določitev temeljnih načel za uskladitev splošnih predpisov, ki veljajo za vse nacionalne športne zveze, in za zagotovitev, da te zveze delujejo v športni disciplini, za katero so odgovorne, na nacionalni in mednarodni ravni, z uresničevanjem ciljev, določenih

z zakonom, ter sprejemanjem statutarnih in regulativnih določb, ki so v skladu s tem zakonom in načelom notranje demokracije, na prvi pogled ni razvidno, da bi predhodno priznanje FIGC za športne namene CONI nato omogočalo izvajanje dejavnega nadzora nad upravljanjem te zveze do te mere, da bi lahko vplival na odločitve te zveze v zvezi z javnimi naročili.

64 Drugič, glede pooblastil CONI iz člena 5(2)(a) in člena 15(1) zakonske uredbe št. 242 ter člena 20(4) in člena 23(1a) in (1b) statuta CONI, da CONI v zvezi z italijanskimi športnimi zvezami sprejema smernice, sklepe, usmeritve in navodila v zvezi z izvajanjem športne dejavnosti, ki jih te zveze nadzirajo, mora predložitveno sodišče preveriti, ali je – tako kot so FIGC, CONI in italijanska vlada trdili na obravnavi – namen vseh teh pravil, da se športnim nacionalnim zvezam naložijo splošna, široka in abstraktna pravila oziroma splošne smernice, ki se nanašajo na športno organizacijo z javnopravno razsežnostjo, tako da s tem CONI dejavno ne posega v upravljanje teh zvez do te mere, da bi lahko vplival na odločitve teh zvez v zvezi z javnimi naročili, ali pa ima nasprotno CONI možnost, da za navedene zveze sprejme zelo podrobna pravila upravljanja ali jim naloži določen način upravljanja, zlasti v zvezi z javnimi naročili (glej v tem smislu sodbo z dne 1. februarja 2001, Komisija/Francija, C-237/99, EU:C:2001:70, točke od 50 do 52 in 57).

65 Tretjič, glede pooblastila CONI, da ta za športne namene odobri statute nacionalnih športnih zvez, je treba navesti, da lahko CONI pri izvajanju tega pooblastila, kot izhaja iz člena 7(5)(l) in člena 22(5) statuta CONI, preuči le, ali so statuti teh zvez v skladu z zakonom, njegovim statutom in temeljnimi načeli, ki jih je določil CONI. V teh okoliščinah mora predložitveno sodišče preveriti, ali bi CONI lahko FIGC pri odobritvi statuta FIGC naložil takšne spremembe, ki bi omejile avtonomijo upravljanja FIGC, ali pri presoji statuta preklical priznanje FIGC iz razloga, da ta ni sprejela sprememb, katerih namen je omejiti njeno avtonomijo upravljanja, ali FIGC celo naložil vnaprej določeno ravnanje na področju upravljanja.

66 Četrtič, glede pooblastila CONI, da ta odobri zaključni račun in letni proračun nacionalnih športnih zvez, kot je določeno v členu 15(3) zakonske uredbe št. 242 ter členu 7(5)(g2) in členu 23(2) statuta CONI, mora predložitveno sodišče preveriti, ali CONI v zvezi s tem izvaja zgolj računovodski nadzor zaključnih računov in uravnoteženosti proračuna, kar ne bi kazalo na obstoj dejavnega nadzora nad upravljanjem teh zvez (glej v tem smislu sodbi z dne 1. februarja 2001, Komisija/Francija, C-237/99, EU:C:2001:70, točka 53, in z dne 12. septembra 2013, IVD, C-526/11, EU:C:2013:543, točka 29), ali pa se ta pregled nanaša tudi na tekoče upravljanje navedenih zvez, zlasti z vidika načel resničnega in poštenega prikaza, zakonitosti, učinkovitosti, donosnosti in racionalnosti, kar bi lahko dokazovalo obstoj dejavnega nadzora nad upravljanjem (glej v tem smislu sodbo z dne 27. februarja 2003, Adolf Truley, C-373/00, EU:C:2003:110, točka 73).

67 Predložitveno sodišče mora glede, natančneje, odobritve zaključnih računov preveriti, ali je edina „sankcija“, povezana s tem, da CONI ni odobril zaključnega računa, ta, da se ti zaključni računi ne objavijo. S takimi indici bi bilo mogoče dokazati, da CONI v zvezi s tem nima pooblastila za uporabo prisile v razmerju do nacionalnih športnih zvez.

68 Glede odobritve proračuna bo moralo predložitveno sodišče preveriti, ali, kot je razvidno iz pojasnil CONI na obravnavi, nacionalne športne zveze *in fine* odločajo o svojih proračunih, ne da bi CONI lahko nasprotoval njihovemu sprejetju in bi tako lahko v zvezi s tem nadziral upravljanje teh zvez, kar naj bi prav tako kazalo, da CONI nima pooblastila za uporabo prisile.

69 Glede pooblastila CONI iz člena 23(2) njegovega statuta, da ta določi finančne prispevke, ki jih nacionalne športne zveze prejmejo, in da opredeli posebne sektorje, ki so jim namenjeni ti prispevki, bo moralo predložitveno sodišče preveriti vpliv tega pooblastila na konkretno upravljanje FIGC in na sposobnost FIGC, da ohrani nadzor nad svojimi odločitvami v zvezi z oddajo javnih naročil. V tem okviru bo moralo predložitveno sodišče upoštevati, prvič, da se zdi, da so javni prispevki na podlagi te določbe razdeljeni po zelo splošnih kategorijah v okviru javnopravne razsežnosti športne dejavnosti, in sicer promoviranje športa pri mladih, priprava na olimpijske igre in priprava na športno dejavnost na

visoki ravni, in drugič, da v posebnem primeru FIGC – kot izhaja iz predložitvene odločbe in navedb, podanih na obravnavi – javno financiranje te zveze vsekakor pomeni manjšino njenih financ, saj se ta zveza lahko precej financira z lastnimi sredstvi.

70 Petič, glede pooblastila CONI, da ta na podlagi člena 7(5)(h1) statuta CONI imenuje revizorje, ki ga zastopajo v nacionalnih športnih zvezah, bo moralo predložitveno sodišče preveriti, ali lahko revizorji vplivajo na politiko upravljanja te zveze, med drugim v zvezi z javnimi naročili, ob upoštevanju dejstva, da naj ti revizorji, kot je razvidno iz pisnih stališč FIGC in CONI, ne bi imeli nobene pravice veta in ne bi imeli nobenega pooblastila za zastopanje niti pooblastila za upravljanje.

71 Šestič, glede pooblastila CONI iz člena 5(2)(e) zakonske uredbe št. 242 ter člena 6(4)(e) in (e1), člena 7(5)(e) in člena 23(3) statuta CONI, da CONI nadzira izvajanje javnih dejavnosti, dodeljenih nacionalnim športnim zvezam, in splošneje pravilno delovanje teh zvez, bo moralo predložitveno sodišče preveriti učinke teh nadzorov na avtonomijo upravljanja navedenih zvez in na njihovo sposobnost sprejemanja odločitev v zvezi z javnimi naročili. Natančneje, predložitveno sodišče bo moralo preveriti, ali je, kot je navedeno v točki 53 te sodbe, nadzor nad pravilnim delovanjem nacionalnih športnih zvez omejen predvsem na področja pravilnega poteka tekmovanj, priprav na olimpijske igre, športne dejavnosti na visoki ravni in uporabe finančnih pomoči, ali pa CONI izvaja dejavnejši nadzor nad upravljanjem teh zvez.

72 Natančneje, glede pooblastila CONI, da ta nacionalnim športnim zvezam odredi izredno upravljanje v primeru resnih nepravilnosti pri upravljanju, hudih kršitvah športnega prava, nemožnosti delovanja teh zvez ali težav v zvezi s pravilnostjo športnih tekmovanj, bo moralo predložitveno sodišče, da bi izključilo obstoj dejavnega nadzora nad upravljanjem navedenih zvez, ugotoviti, ali se – kot so to zatrjevali FIGC, CONI in italijanska vlada v pisnih stališčih in na obravnavi – ti primeri poseganja CONI, kot izhajajo iz člena 5(2)(eb) in člena 7(2)(f) zakonske uredbe št. 242 ter člena 6(4)(f1), člena 7(5)(f) in člena 23(3) statuta CONI, nanašajo zgolj na nadzor nad zakonitostjo in ne nad politiko upravljanja nacionalnih športnih zvez ter ali izvajanje tega pooblastila, ne glede na izjemno naravo izrednega upravljanja, ne pomeni trajnega nadzora nad upravljanjem teh zvez (glej v tem smislu sodbo z dne 1. februarja 2001, Komisija/Francija, C-237/99, EU:C:2001:70, točki 55 in 56).

73 Pojasniti je treba, kot je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točki 66 sklepnih predlogov, da je treba za presojo obstoja dejavnega nadzora CONI nad upravljanjem FIGC in možnosti vpliva CONI na odločitve FIGC v zvezi z javnimi naročili analizo različnih pooblastil CONI presojati kot celoto, pri čemer je treba na splošno ugotoviti, da se bo ta obstoj lahko dokazal na podlagi sklopa indicev (glej v tem smislu sodbo z dne 1. februarja 2001, Komisija/Francija, C-237/99, EU:C:2001:70, točka 59).

74 V zvezi z okoliščino, ki jo je navedlo predložitveno sodišče, da naj bi te zveze – če bi se ugotovilo, da CONI nadzira upravljanje nacionalnih športnih zvez, kot je FIGC, v smislu druge možnosti iz člena 2(1), točka 4(c), Direktive 2014/24 – ker imajo večino v glavnih kolegijskih organih odločanja CONI na podlagi členov 4 in 6 zakonske uredbe št. 242, vplivale na dejavnost CONI, s čimer naj bi ta nadzor onemogočale, je treba poudariti, da je ta okoliščina upoštevna le, če se lahko ugotovi, da lahko vsaka od teh zvez sama v veliki meri vpliva na nadzor, ki ga nad njo izvaja CONI, zaradi česar bi bil ta nadzor izničen in bi takšna nacionalna športna zveza tako ponovno pridobila nadzor nad svojim upravljanjem, in to kljub vplivu drugih nacionalnih športnih zvez v podobnem položaju.

75 Glede na vse zgoraj navedene preudarke je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba drugo možnost iz člena 2(1), točka 4(c), Direktive 2014/24 razlagati tako, da kadar nacionalna športna zveza na podlagi nacionalnega prava uživa avtonomijo upravljanja, je mogoče šteti, da je ta zveza pod upravljavskim nadzorom javnega organa le, če iz analize vseh pooblastil, ki jih ima ta organ na voljo v zvezi z navedeno zvezo, izhaja, da obstaja dejavni nadzor nad upravljanjem, ki dejansko ogroža to avtonomijo do te mere, da lahko navedeni organ vpliva na odločitve iste zveze v zvezi z javnimi naročili. Okoliščina, da različne nacionalne športne zveze vplivajo na dejavnost zadevnega javnega organa, ker imajo večino v glavnih kolegijskih organih odločanja tega organa, je upoštevna le, če se

lahko ugotovi, da lahko vsaka od teh zvez sama v veliki meri vpliva na javni nadzor, ki ga nad njo izvaja ta organ, zaradi česar bi bil ta nadzor izničen in bi takšna nacionalna športna zveza tako ponovno pridobila nadzor nad svojim upravljanjem, in to ne glede na vpliv drugih nacionalnih športnih zvez v podobnem položaju.

Stroški

76 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

1. **Člen 2(1), točka 4(a), Direktive 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES je treba razlagati tako, da se za subjekt, ki opravlja javne naloge, ki so izčrpno opredeljene v nacionalnem pravu, lahko šteje, da je bil ustanovljen za poseben namen zadovoljevanja potreb splošnega interesa, ki niso industrijske ali poslovne narave, v smislu te določbe, čeprav ta subjekt ni bil ustanovljen v obliki javnega organa, temveč kot združenje zasebnega prava, in nekatere njegove dejavnosti, ki jih lahko financira s svojimi sredstvi, niso javne.**

2. **Drugo možnost iz člena 2(1), točka 4(c), Direktive 2014/24 je treba razlagati tako, da kadar nacionalna športna zveza na podlagi nacionalnega prava uživa avtonomijo upravljanja, je mogoče šteti, da je ta zveza pod upravljavskim nadzorom javnega organa le, če iz analize vseh pooblastil, ki jih ima ta organ na voljo v zvezi z navedeno zvezo, izhaja, da obstaja dejavni nadzor nad upravljanjem, ki dejansko ogroža to avtonomijo do te mere, da lahko navedeni organ vpliva na odločitve iste zveze v zvezi z javnimi naročili. Okoliščina, da različne nacionalne športne zveze vplivajo na dejavnost zadevnega javnega organa, ker imajo večino v glavnih kolegijskih organih odločanja tega organa, je upoštevna le, če se lahko ugotovi, da lahko vsaka od teh zvez sama v veliki meri vpliva na javni nadzor, ki ga nad njo izvaja ta organ, zaradi česar bi bil ta nadzor izničen in bi takšna nacionalna športna zveza tako ponovno pridobila nadzor nad svojim upravljanjem, in to ne glede na vpliv drugih nacionalnih športnih zvez v podobnem položaju.**

Podpisi